

Uw kenmerk : -
Uw brief van : -
Ons kenmerk : 211010/EvP/JGae
Datum : 21 oktober 2021

Aan de colleges van burgemeester en
wethouders van de gemeenten in
Zeeland

Onderwerp : 4e Begrotingswijziging 2022
(organisatieonderdeel GGD)

Geacht college,

Het Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland heeft op 15 oktober 2021 de 4e Begrotingswijziging 2022 van het organisatieonderdeel GGD behandeld. Conform artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling wordt deze begrotingswijziging voor een zienswijze voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten.

In de 4e Begrotingswijziging 2022 wordt gevraagd om in 2022 een bedrag van € 300.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor het dekken van de kosten vanwege de voorzetting van de tijdelijke hulpconstructie die in januari 2021 is gestart.

Achterliggende context bij de begrotingswijziging:

Noodzaak en werkelijkheid schuren

Graag schets ik u de bredere context van deze begrotingswijziging. In de begroting 2022 en tijdens de raadsinformatiebijeenkomsten in mei 2021 hebben wij u laten zien dat de begroting als gevolg van exogene, door ons niet te beïnvloeden factoren, steeds verder onder druk is komen te staan. Onze boodschap was: “de rek is eruit, verder bezuinigen is niet mogelijk zonder bestuurlijk keuzes te maken die van invloed zijn op de uitvoering van onze taken en dienstverlening”. Dit vindt plaats in een landelijke en lokale context waar de urgentie voor preventie mede als gevolg van de COVID-19 pandemie toeneemt.

Binnen deze context wordt tevens opgeroepen tot versterking van de GGD, niet alleen in Zeeland maar zeker ook landelijk. Hierbij realiseren wij ons dat tegelijkertijd de druk op de gemeentelijke financiën de afgelopen jaren groter is geworden. Dat betekent dat noodzaak en werkelijkheid schuren.

In 10 jaar ruim 1,5 miljoen euro bezuinigd

Een terugblik op de afgelopen jaren laat zien dat sinds 2011 ten minste € 1,5 miljoen is bezuinigd bij de GGD. Mede als gevolg van het niet volledig compenseren van de cao-stijgingen, zijn in deze periode diverse taakstellingen opgelegd met het resultaat dat we nu constateren: de rek is eruit. De reserves zijn afgelopen jaren aangewend om een aantal belangrijke zaken te financieren, waaronder Veilig Thuis en de organisatie tijdelijke hulpconstructie in 2020.

De rek is eruit

De afgelopen periode zijn vier werkgroepen aan de slag gegaan om te bezien aan welke knoppen wij nog kunnen draaien en de bestuurlijke keuzes in beeld te brengen, de eerder genoemde 'menukaart'. De analyses van de werkgroepen laten zien dat de rek eruit is. Eén van de conclusies is dat op korte termijn geen ruimte zit in het verder afschalen van ons takenpakket. Als voorbeeld: op 16 van de 25 disciplines bij de GGD constateren we risico's (onder meer beschikbaarheid personeel) dan wel kwetsbaarheden, welke de continuïteit van de betreffende taken kunnen ondermijnen.

Uiteraard zijn en blijven we bezig om te bezien op welke wijze we nog meer efficiënt en effectief kunnen werken, het project Toekomst Jeugdgezondheidszorg is hier een goed voorbeeld van.

Tijdelijke hulpconstructie om in de organisatie (gevormd in 2015) beter te sturen

Daarnaast zien we dat de nieuwe organisatie die in 2015 is ingericht, nog niet heeft geleid tot de gewenste verbeteringen in het beter sturen op effectiviteit en efficiency. Er is achteraf gezien te rigoureus gesneden in de organisatie waardoor de ontwikkeling die noodzakelijk is niet is gerealiseerd.

Om die reden hebben we in 2020 een tijdelijke hulpconstructie ingericht ter sturing en coaching van de teams bij het bereiken van de resultaten. Als gevolg van de COVID-19 pandemie zijn we in plaats van in 2020, pas op 1 januari 2021 gestart met deze hulpconstructie. De evaluatie hiervan vindt plaats in 2022. Na deze evaluatie kunnen we onderbouwd de richting van een robuuste en duurzame GGD organisatie in Zeeland bepalen.

Een verdere onderbouwing hiervoor is opgenomen in bijgevoegde 4^e begrotingswijziging 2022.

Incidenteel compenseren cao-ontwikkelingen in 2022 is niet toereikend voor lange termijn

Het Algemeen Bestuur heeft op 9 juli 2021, na beoordeling van de ontvangen zienswijzen van de gemeenteraden, besloten de cao-wijzigingen (oftewel exogene niet beïnvloedbare factoren) voor 2022 incidenteel te compenseren. Voor de jaren erna vooralsnog niet. Dit mede in afwachting van resultaten uit de werkgroepen zoals hierboven vermeld en waarbij in oktober 2021 duidelijk is geworden dat geen verdere mogelijkheden tot bezuiniging aanwezig zijn. Voor 2021 is nog geen definitieve cao afgesloten. De effecten hiervan zijn dus nog niet bekend. Het incidenteel compenseren van cao-ontwikkelingen voor 2022 biedt echter geen structurele oplossing voor de daaropvolgende jaren wanneer cao-ontwikkelingen wederom sterker stijgen dan de compensatie vanuit de VZG-norm. In dat geval ontstaan nieuwe verkapte bezuinigingen, immers de effecten van de cao-stijgingen zijn groot voor een organisatie waarvan ruim drie kwart van de begroting uit personeelslasten bestaat.

Inhoudelijk versterken Publieke gezondheid zowel landelijk als in Zeeland

Voor de langere termijn is het noodzaak om het versterken van de publieke gezondheid in Zeeland op te pakken, zowel op inhoud als op organisatie. Dit in het verlengde van het landelijk manifest dat door 25 Directeuren Publieke Gezondheid (DPG-en) bij de minister is ingediend en waarvoor landelijk € 600 miljoen euro is gevraagd.

Dat bedrag is als volgt opgebouwd:

- € 425 miljoen voor herstel en versterking over de volle breedte van het takenpakket en functiegebieden van de GGD-en.
- € 50 miljoen voor een basisinfrastructuur preventie en gezondheidsbevordering.
- € 100 miljoen voor informatievoorziening.
- € 25 miljoen voor de crisisorganisatie.

Het is de verwachting dat dit bedrag van € 600 miljoen (en dus een gedeelte hieruit voor Zeeland) niet op korte termijn beschikbaar komt.

Voorstel

In overleg met het Algemeen Bestuur wordt om bovengenoemde redenen voorgesteld om te kijken wat op de korte en wat langere termijn nodig is:

- Voor de korte termijn (besluitvorming 17 december 2021) ligt de 4e begrotingswijziging 2022 voor om de tijdelijke hulpconstructie te continueren in 2022 (incidentele gelden).
- Voor de komende periode (Q4 2021) bezien hoe om te gaan met begrotingstekorten als gevolg van exogene niet beïnvloedbare factoren.
- Voor de wat langere termijn het versterken van de publieke gezondheid in Zeeland op te pakken, zowel op inhoud als op organisatie.

Verzoek om zienswijze gemeenteraad

Bovenstaande schetst in het kort de huidige context van de 4^e begrotingswijziging 2022. Hierbij verzoeken wij u om de 4e Begrotingswijziging 2022 voor een zienswijze voor te leggen aan uw gemeenteraad. In oktober en november 2021 zal de Directeur Publieke Gezondheid, mevrouw Gaemers, indien gewenst in de gemeenteraad een verdere toelichting verzorgen.

Op 17 december 2021 wordt de 4e Begrotingswijziging 2022 ter besluitvorming aangeboden aan het Algemeen Bestuur. Daarom ontvangen wij de zienswijze van uw gemeenteraad graag voor 16 december 2021.

namens het Algemeen Bestuur,

hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'J' followed by a horizontal line.

Joke Gaemers

Directeur Publieke Gezondheid & Veiligheid

Ambtelijk secretaris Algemeen Bestuur GGD Zeeland